

svinjereji. In ni se bati, da pade svinjam cena tako, da bi se ne splačevalo več, naj jih še človek redi. Nam se zdi torej umestno, da podamo našim bralcem nekaj pravil, po katerih se svinjereja še lahko povzdigne in naši deželi še več dobička vrže. V denar se spravi sviné ali že v prvi mladosti kot prasé ali pozneje za pleme ali pa za rejo in kdor hoče torej največ dobička imeti od svojih svinčét, mora znati, kedaj mu kaže prodati svoje sviné.

V krajih, kjer se poprašuje že za praséta, kaže si pridobiti pleme belih svinj, kajti le-teh praséta gredo najlaglje in najurneje v denar. Beli svinji pa v tem ni na škodo, če se križa s črno: praseta imajo potem pač nekaj črnkastih peg po sebi, ali to jim ni na škodo, ampak celo na hvalo. Taki križci se raji plemenijo pa tudi bolje debelijo, kakor če so le ene barve.

Kedar gre za to, da se izbere prasica za pleme, treba pred vsem spremenjevati kri, torej ne goniti večkrat k nemu merjascu. Merjascu pristaja lepa vrst, redne kosti in trdno zdravje. Prasica pa je najboljša tista, ki ima po celem životu ščetinje, mnogo seskov, močne in vendar nedebele kosti ter krepke ude. Kedar je prasica breja, mora se jej dajati močna, lahko prebavljiva piča, nikdar nesnažna ali celo odpadki iz kake tovarne; poleti naj se ji daje zelenjadi in pusti se naj na pašo. Poleg tega jej stori dobro oves, ječmen, turistična moka, rižena moka itd.

Da ti prasica ne požre praset, kedar je povrgla, glej na to, da se otrebci brz ko brz odpravijo iz hleva in da dobi prasica žreti, kolikor hoče. Ako praseta ranijo z ostrim zobovjem seske, treba jim ga je potreti. Za nastelj pa jemlji premogov prah in prsti, se ve, da slame naj ne manjka, tudi suho listje ni v škodo. Da dobé praseta dovolj živeža, mora ga prasica dobiti do volje in to, kakor smo prej rekli, zdrave in tečne piče. Čez nekaj časa se jim pa daje že tudi slečeno ječmenje in kedar jih odstavljáš, dajaj jim kuhanega mleka in je sicer dobro iz početka polno in še le pozneje posneto mleko. Vrhu tega pa se naj pustijo veliko na prostem, da se razletajo in si tako otrdijo svoje okostje. Sviné naj se pusti sploh, če se ne redi za klanje, veliko na prostem.

Mlada prasica se naj ne žene k vplemenjenju, dokler še ni dorastla; prasica ni za pleme pred polnim devetm mesecem. Oba pa morata biti dobra rejena, ne pa zapuščena, sloka. Merjasec je za rabo najdalje do 4. leta in v celem ne čez dve leti. Najrodovitniši je v tretjem in četrtem letu. Kolikor pa se praset ne vzame za merjasca, le-ta kaže rezati, ko so stara sedem do osem tednov.

Snaga dene tudi svinétu dobro tako, kakor drugim živalim, katere si je človek vzel v službo: v hlevu mora biti zdrav zrak in tudi dovolj svetlobe, posebno pri plemenih svinjah. Poleg tega se tudi pri svinjah naj drži red pri krmljenju in z njimi je ravnati mirno in pohlevno. To dene tudi tem živalim dobro. Kdor tako savna, njemu ne bode treba velikokrat po zdravila za svinje, kajti redko mu bode kako sviné zbolelo in veselja pa tudi denarja mu ne bode malo od njegove četinjadi.

Zrak v kletéh

mora biti svež in če je klet zaduhle, lahko se v njej pokvari vino pa tudi sodovi trpijo v taki sapi. Pozimi pa je težko sveži zrak spraviti v klet, ker mora v njej biti blizo enaka toplota. V tej zadregi pa si človek lahko pomaga z vapnom. Vapna se namreč raztopi v kaki posodi toliko, da je tekoče, vapneno mleko. To se pusti v odprti posodi in če se prveče s kožo, treba ga je dobro premešati in tako lahko opravlja tudi na-

daljno svojo službo. Zrak pa bode v kleti potem zdrav in nobeni reči na škodo.

Nove accord-citre. Na Nemškem so iznašli nove citre. Reče se jim accord citre. Imajo to posebnost, da se jih lahko vsakdo, ne da bi poznal sekirice, v eni uri navadi. Drage tudi niso. Le 10 gld. je njihova cena. Jožef Leopold Pick na Dunaju VII. Neubaugasse 78 je vsakemu rad na ogled poslje. Kdor se za citre zanima, ne more se mu pač kaj boljšega priporočati. Glas in akordi presegajo navadne citre. Posebno se te citre priporočajo bralnim društvom, čitalnicam. Ako jih igra pet ali deset, ni si pač mogoče boljše in cenejše godbe dobiti. Gotovo, te citre so epohalne in imajo sigurno izmed vseh godeb najlepšo bodočnost. Torej društva, gospoda, kakor kmet, sezite po tem godbenem o rodju! Nikomur ne bode žal. A. A.

Sejmovi. Dne 2. januarija na Bučah in pri Sv. Juriji na južni železnici. Dne 3. januarija v Radgoni.

Dopisi.

Od Sv. Ane v slov. goricah. (Kakšna naj bo ljudska šola?) Taka, kakor njo imamo pri sv. Ani, gotovo ni za katoliške Slovence. Kakor je znano, prepoveduje šolska postava vsako telesno kazeno, pa skušnja uči, da dostikrat najboljši učitelji ne more grdih razvad učencev, ki so pohujšani od odraslih ljudij in celo od brezskrbnih starišev, brez šibe odpraviti. Temu tudi pritrdijo pametni stariši. Brezpametni stariši pa poslušajo rajše nekatere podpihovalce in vsako se tako neznatno napako od strani učiteljev tožijo pri višji šolski oblasti. O neprevidni stariši, sami spletajo bič, s katerim jih bojo v kratkem lastni otroci tepli. Kako bo bolelo! Če tudi ne bo tekla kri, tekle pa bojo grenke solze. Zaradi take tožbe imeli smo zopet preiskavo in sicer dne 8. decembra, tedaj na praznik brezmadžnega spočetja D. M. O pol deseti uri, ko se začne druga služba božja, pri kateri naj bi bili tudi šolarji nayzoči, kolikor je mogoče, bili so nekateri učenci I. razreda poklicani v šolo in so tam čakali med celo službo božjo g. c. kr. okr. glavarja. Odkod li pride taka pravica, učence od službe božje zadržavati? Postavno to gotovo ni. Tega pa so se tudi udeležili nekateri udje kraj. šolskega sveta, kajti ti gospodi nimajo toliko pameti, da bi bili poslali otroke k sv. maši, saj morajo tudi otroci zadostiti božji zapovedi. Pa res, nekateri se že tudi ravnajo po liberalnem načelu, da bolj, ko se človek cerkve in duhovnikov izogiblje, tem bolje je. Šiba otrokom ne škoduje in otrok se naj pošlje vselej in redno o praznikih k sv. maši. Prvi je Bog, za tem naj pride preiskava, ako je vam ljubo! — Naš novi gospod nadučitelj je Slovenec in narodnjak, to sam trdi in upamo, do to tudi ostane. Njegovo obrašanje pa je res čudno. Vprašam ga, ali ne velja zanj učni načrt prednika? In ako velja, zakaj se ga tudi ne drži? Zakaj vse to tudi od g. učiteljev v II. in celo I. razredu zahteva? Dela-li to iz hvaležnosti nasproti nemškemu »šulvereinu«? Ta mu je baje do nadučiteljske službe pripomogel in od njega upa še dobiti nekaj grošev. Trdno upam, da tako breznačajen ne bo! In sam se je že lahko prepričal, da učenci se prav brati in pisati ne znajo, tedaj le potrebnega jih učiti! Morebiti pa mi poreče: saj imajo učenci izvrstno glavico za nemščino, saj že znajo ubogati na moja nemška povelja: »setzt euch«, »aufstehen«, »marsch hinein«, itd. In dekleta že tudi znajo pod njegovim vodstvom izvrstno telovaditi;

naj jih nauči le še plesati; te ga jim bode treba, kadar se bojo razveseljevale po Dunaji, Parizu in Berlinu.

Od Sv. Janža na Dr. polji. Tudi v naši fari smrtna kosa neusmiljeno mori. Dne 3. decembra nam oznani glas milo donečega zvonjenja, da je obče znani Franc Lešnik, veleposestnik v Staršah, po dolgi bolezni v 46. letu v Bogu zaspal; bil je ravno dan njegovega goda. Cela občina zdihuje po jaku rani izgubi preblagega moža, kateri je polovico svojega življenja kot odbornik deloval z dušo in telom za blagor občine in naroda. Bil je ud okrajnega zastopa v Ptuiju. Kot večletni načelnik kr. šol. sveta ima mnogo zaslug posebno, ker je sedanje lepo šolsko poslopje postavil. Ustanovil je tukajšnje požarno brambo in tudi tisto več let kot izgleden načelnik vodil, za kar mu je cela fara hvaležna. Kot oskrbnik grada Ebensfeld je imel vse zaupanje od strani graščaka in veliko ljubezen od strani ljudstva. Da pa pri vseh teh poslih ni zapustil posestva in rodbine, priča njegova velika skrb za otroke; kajti enega je dal to, družega zopet uno učiti, da bi si potem lažje svoj kruh služil. — Bil je tedaj res 5. december za nas velike žalosti poln dan, ko smo morali truplo nepozabljivega moža materi zemlji izročiti. Pred odhodom pevci na domu zapojejo milo pesem »Spomini« od Tomaževiča, katera slehernemu privabi solze v oči. Pri obeh svetih mašah poje mešani zbor prav izborno. Na mirodvoru pa častiti gospod župnik v izbranih besedah raskazujejo zasluge rajnega in pomilujejo to rano smrt tako dobrega kristjana. Konečno pa zapoje mešani zbor pesem: »Blagor mu« od gospoda nadučitelja Anton Hrena. Da je pa bil rajni daleč poznan in čislán, nam pričajo njegovi došli prijatelji od vseh krajev, kateri so ga še hoteli na zadnji poti spremljati. Celo iz Budimpešte prihiteli grof Dunaj, da še skaže ljubezen rajnemu. Nadalje se vdeležijo pogreba graščak z gospo iz Ebensfelda, znanci iz Maribora, požarna bramba iz Ptujja, domača požarna bramba, občinski odbor, krajni šolski svet, gospodarsko bralno društvo in šolska mladež. V imenu rodbine bodi tem potom vsem spremljevalcem najsrčnejša hvala izrečena, posebno pa darilec krasnih vencev. Britki je udarec za zapuščeno ženo in otroke, ali tolažilo: »saj zopet v raju večnem vidimo se nad zvezdami«, naj celi pregloboko vsekano rano. Rajni pa naj v miru počiva do dneva, ko nas nebeška trobenta prebudi in nam da večno življenje! G.

Iz Ljutomerske okolice. († Ivan Heric.) Dne 15. decembra smo pokopali v Cezanjevcih pri Ljutomeru obče spoštovanega očeta Ivana Herica iz Vogričevce. To so bili oče prerano umrlega g. Martina Herica, kaplana Rajhenburskega; sicer priprost želar, pa skoz in skoz pošten mož, ker majhna želarija ne bi mogla cele družine prerediti, pečali so se oče Ivan tudi s sodarstvom. Z varčnostjo in marljivostjo so si pri svoji majhni reči tako dobro gospodarili, da niso imeli pomanjkanja, čeravno so sina dali študirati. Do otrok so bili strogi, in celo sina Martina, ki je študiral, niso iz očíj izpustili, ampak skrbno nanj pazili. Od prve do zadnje šole so vsako leto sina sami v šolo spremljali in na koncu šolskega leta po njega prišli ter poizvedovali, kako se je obnašal. Najbolj srečnega so se čutili, ko so videli, da je Martin svoje šole srečno dokončal in duhovnik postal. Žali bože, da te sreče niso dolgo uživali, kajti vže po enoletnem službovanji je nadpolnega gospoda Martina pograbila leta 1889. neizprosljiva smrt; leto dnij poprej jim je umrla žena Gera in lani edina hčer Alojzija. Ko so oče njej peljali duhovnika k smrtni postelji, so si nogo skvarili, in od potlej si niso mogli več opomoči. Po ženini smrti so nezadovoljeno želarijo izročili jednemu sinu Ivanu, s katerim so v lepi zastopnosti živeli do smrti. Dne 13. decembra so po

kratki bolezni prevideni s sv. zakramenti, popolno v božjo voljo vdani, umrli 72 let stari. K zadnjemu počitku je očeta Herica spremljala velika množina ljudij, želeč mu večni mir in pokoj. Nam pa se je zdelo vredno, da s temi vrsticami postavimo vernemu, poštenemu in značajnemu možu majhen spominek.

Iz Središča. (Smrtna kosa.) Dne 22. dec. je umrl nagle smrti mladenič Ljudevit Sajnkovič, ki je že delj časa bolehal za jetiko. Pred smrtjo si je igral malone ves dan na gosli, a po večerji mu je postalo slabo, jel je kri buhati, in skoraj je bil konec njegovega trpljenja. Pokojnik je imel jedva 21 let, bil je vobče priljubljen zaradi svojega mirnega, poštenega vedenja. Za uboge roditelje je ta zguba tem bridkejša, ker je to že njih drugi in poslednji sin, ki je umrl za jetiko. Kako so ga ljudje radi imeli, bil je dokaz lepi spreved dne 24. decembra. Spremilo ga je šest duhovnikov ter mnogo ljudstva iz domače in bližnjih župnij. Bodi mu sladek pokoj! F.

Od Št. Janža na Peči. (Bela žena.) Dne 21. decembra t. l. izročili smo zemeljske ostanke rajnega gospodarja Martina Videnšek v hladno krilo matere zemlje. Bil je rajni Martin toli uzoren gospodar, oče in prijatelj, da se mu tudi na tem mestu nekaj vrstic pristoja. Rojen 1836. leta, je 1856. leta k vojakom uvrsten, v naslednjih letih 1859 in tudi 1866 hodil in premnogo skusil po italijanskih in drugih deželah. Ko je slednjič domov prišel, se je prav pridno prijel kmetije in tudi svojega rokodelstva — zidarstva. Pač mnogo-teri zid, mnogotera hiša — je priča njegove pridnosti. Mirna dušica, je bil bolj tih, čeravno včasih šaljiv; sovražnikov menda ni imel. Svojim otrokom je bil najboljši oče. Da je tudi vsled svojihkušenj in lepih lastnostij bil po celi fari priljubljen, je priča to, da je bil za več let farni cerkveni ključar in odbornik krajnega šolskega sveta v Št. Janžu na Peči. Bolezni kal je že menda od vojakov domov prinesel in tudi pri zidarstvu dobil, ker to rokodelstvo, kakor je znano, ni najzdravejše. Pred kacima dvema letoma je zbolel na »influenca«, bolezni, ki se je kakor znano, tačas po naših krajih zelo razširjevala, in od tistega časa ni bil nikoli prav trden. Pred nekaterimi dnevi je zopet zbolel in čeravno se je nekaj časa upiral bolezni, moral je slednjič v postelj, iz katere ni več vstal. Vnetje notranjih delov ga je spravilo na mrtvaški oder. Ze ko je na parah ležal, ga je obiskalo mnogo ljudstva in prijateljev, še več ga je spremljalo na zadnji poti v tesno gomilo. Po dovršenih mrtvaških opravilih so na grobu domači č. g. župnik rajnemu v slovo ginljive besede govorili. Solnce je jasno sijalo v temno gomilo in med solznimi očmi so gromele na krsto prve grude: — Memento homo! »Blagor mu, kdor si spočije v črni zemlji, v Bogu spi, — lepše solnce njemu sije, lepša zarja rumeni.« Počivaj mirno, blagi rajni Martin; večna luč naj Ti sveti!

Politični ogled.

Avstrijske dežele.

Avstrijsko. O božiči pri vladi to leto ni bilo miru, ali plelo se je pri njej za mir, za načrt delovanja v državnem zboru, tak načrt, da se za-nj dobi stalna večina. Pri ministerstvu so tak načrt vsprejeli soglasno in je sedaj še samo uprašanje, ali se dobi za-nj toliko poslancev, da jih bode dovolj za stalno večino. Mogoče, ali to delo ne bode lahko in brž tudi ne trajno. Najbolje